

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1118

- K A R A R -

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.” hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 31 Mart 2019 Pazar günü yapılacaktır.

31 Mart 2019 tarihinde yapılacak olan Mahalli İdareler Genel Seçimlerine yönelik, 6112 sayılı Kanununun 31. maddesinde yer alan siyasi reklama ilişkin usul ve esasların belirlenmesi gerekmiş olmakla;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Ulusal iradenin sağlıklı ve serbest biçimde oluşabilmesi amacıyla Anayasanın 79. maddesi; seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılmasını kurala bağlamış; seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir.

Demokratik seçim için gerekli ortamın oluşturulabilmesi amacıyla seçimlerin başlangıcı olarak belirlenen tarihten oy verme gününe kadar geçen süreyi kapsayan dönemde uygulanacak usul ve esaslar ilgili yasalarda düzenlenmiştir.

Kamuoyunu etkileyip, yönlendirebilmeleri nedeniyle radyo ve televizyon yayınları, seçim dönemlerinde daha ayrıntılı ve özenle uygulanması gereken usul ve esaslara tabi tutulmuştur. 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunda radyo ve televizyon, basın, iletişim araçları ve internet yayınları ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

6112 sayılı Kanunun "Siyasi reklam" başlıklı 31. maddesinde;

“Medya hizmet sağlayıcılar, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilân edilen seçim döneminde, yayın yasalarının başlayacağı saate kadar siyasî parti ve aday reklamları yayınlayabilir.

Siyasî reklamlar, bu Kanunda yer alan hükümlere ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen usul ve esaslara uygun olmak zorundadır.”

Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklam ve tele-alışveriş başlıklı 10. maddesinde de;

“Televizyon ve radyo yayın hizmetlerinde reklamlar ile tele-alışveriş, sesli ve/veya görüntülü bir uyarıyla açıkça fark edilebilecek ve program hizmetinin diğer unsurlarından kolaylıkla ayırt edilebilecek biçimde düzenlenir.

Tele-alışveriş yayınları hariç her türlü reklam yayınlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde yirmiyi aşamaz.

İkinci fıkrada belirtilen orana, program desteklemesi ve yayıncının kendi programlarının tanıtımlarına ayrılan süre ile ürün yerleştirme dâhil değildir. Program tanıtımlarının oranı, bir saat başından bir sonraki saat başına kadarki yayın içinde yüzde beşi aşamaz.

İkinci fıkrada belirtilen süreden bağımsız olarak, sesli ve görüntülü bir uyarı ile açıkça belirtilerek, kesintisiz en az onbeş dakika süreyle tele-alışveriş yayını yapılabilir. Bu yayının süresi bir gün içinde toplam bir saati aşamaz.

Ücretsiz yayınlanan ve Üst Kurul tarafından tavsiye edilen kamu hizmeti duyuruları reklam sürelerine dâhil edilmez.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1118

Reklam ve tele-alışveriş yayınları, programların arasına veya programın bütünlüğü, değeri ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine yerleştirilebilir. Bağımsız bölümlerden oluşan programlarda veya devre araları içeren spor programları ve benzer yapıdaki olay ve gösteri programlarında, reklam ve tele-alışveriş yayınları bölüm veya devre aralarına yerleştirilir.

Sinema ve televizyon için yapılmış filmler ile haber bültenleri ve çocuk programları, planlanan yayın süreleri otuz dakikadan fazla olması hâlinde, her otuz dakikalık yayın süresi için bir kez olmak üzere reklam ve tele-alışverişle kesilebilir.

Dinî tören yayını içine hiçbir şekilde reklam ve tele-alışveriş yayını yerleştirilemez.

Münhasıran reklam, tele-alışveriş ve öz tanıtım yayınlarına ayrılmış televizyon ve radyo yayın hizmetlerine bu madde hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Üst Kurulca yönetmelikle düzenlenir.”

hükümleriyle,

298 sayılı Kanunun "Propaganda yayınlarına ilişkin yasaklar" başlıklı 58. maddesinin ikinci fıkrasında; "Siyasi partiler ve adaylar tarafından yapılacak her türlü propaganda, Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerde de yapılabilir. "

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun "Dini ve dince kutsal sayılan şeyleri istismar yasağı" başlıklı 87. maddesinde; "Siyasi partiler, Devletin sosyal veya ekonomik veya siyasi veya hukuki temel düzenini, kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri alet ederek her ne suretle olursa olsun propaganda yapamaz, istismar edemez veya kötüye kullanamazlar."

hükümleri yer almaktadır.

6112 sayılı Kanunun 3. maddesinin (ş) fıkrasında; Radyo ve televizyon reklamı, taşınmazlar, hak ve yükümlülükler dâhil olmak üzere mal veya hizmetlerin teminini teşvik etmek, bir amaç veya düşünceyi yaymak veya başka etkileri oluşturmak amacıyla ticaret, iş, zanaat veya bir meslekle bağlantılı gerçek ve tüzel kişi tarafından, bir ücret veya benzeri bir karşılıkla yapılan her türlü duyuru veya öz tanıtım yayını olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan yola çıkılarak seçimlerde siyasi reklamın amacı, adayların halka açıklanması ve tanıtılması, siyasi partilerin ve adayların program ve projelerini halka anlatmasıdır.

Siyasi reklamı halka ulaştırma aracı olan medya hizmet sağlayıcıları, bu görevlerini yerine getirirken demokratik toplum düzeninin özünü teşkil eden, seçimin özgür, serbest ve eşit koşullarda adil bir biçimde yapılabilmesi için, siyasi partiler arasında fırsat eşitliğini sağlayacak biçimde hizmet sunmaları gerekir. Reklam yayınlarından yararlandırılmada tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine ve ücret eşitliğine uyulması zorunludur.

Diğer yandan; siyasi reklam yayını yapan medya hizmet sağlayıcılarının, siyasi reklam yayınlarını yaparlarken 6112 sayılı Kanunun 8. maddesinde ve Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliğinin 5 ve 7. maddelerinde öngörülen yayın hizmet ilkelerine ve yukarıda açıklanan ölçü ve prensiplere göre hareket etmeleri esastır.

S O N U Ç: Açıklanan nedenlerle;

1- Medya hizmet sağlayıcılarının, seçimin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2019 Salı gününden oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar (29 Mart 2019 Cuma günü, saat 24.00) olan sürede siyasi reklam yayınlayabileceklerine (298/55-A/2),

2- Siyasi parti ve adayların siyasi reklamlarında, Türkçe'nin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin de kullanılabileceğine,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No : 1118

3- Medya hizmet sağlayıcılarının, bu görevi yerine getirirken demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçim yapılabilmesi için, siyasi parti ve adaylara siyasi reklam tahsisi yaparken tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun hizmet sunmaları gerektiğine,

4- Siyasi reklam yayınlarının 6112 sayılı Kanununun 8. maddesi ile Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği'nin 5 ve 7. maddelerinde yer alan yayın hizmeti ilkelerine uygun olmasına,

5- Aynı reklam kuşağında, birden çok seçime katılan siyasi parti ve adayın siyasi reklam yayınlanmasını istemesi halinde; istekliler arasında kur'a çekilerek o reklam kuşağında yayınlanacak siyasi reklamların tespit edilmesi, yayın dışında kalanlara ise istek halinde bir sonraki reklam kuşağında yayınlanması için öncelik verilmesine,

6- Medya hizmet sağlayıcılarının, yayınlayacakları siyasi reklamların 6112 sayılı Kanununun 10. maddesi hükmünde yer alan esaslara tabi olduğuna ve reklamlardan ayrı olarak siyasi reklam kuşağı düzenleyemeyeceklerine,

7- Bir medya hizmet sağlayıcısında yayınlanacak siyasi reklamların ücretinin siyasi partilere ve adaylara göre değişkenlik göstermemesine,

8- Seçimin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2019 tarihinden yayın yasaklarının başlayacağı oy verme gününden önceki son yirmi dört saate kadar (29 Mart 2019 Cuma günü saat 24.00) olan sürede, medya hizmet sağlayıcıları tarafından yayınlanacak siyasi reklamların Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından izlenmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi gerektiğine,

9- Kararın Resmî Gazetede yayımlanmasına,

10- Karar örneğinin;

a) Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilmek üzere Adalet Bakanlığına,

b) Seçime katılma yeterliliği tespit ve ilân edilen siyasi parti genel başkanlıklarına,

c) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına,

ç) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne,
gönderilmesine,

d) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne www.ysk.gov.tr adresinde yayınlanmasına,

e) Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğüne il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına Kurum içi elektronik posta ile iletilmesine,

19/12/2018 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sadi GÜVEN

Başkanvekili
Erhan ÇİFTÇİ

Üye
Zeki YİĞİT

Üye
Nakiddin BUĞDAY

Üye
Muharrem AKKAYA

Üye
Cengiz TOPAKTAŞ

Üye
Kürşat HAMURCU

Üye
İlhan HANAĞASI

Üye
Yunus AYKIN

Üye
Faruk KAYMAK

Üye
Refik EĞRİ

